

nowy teatr, muzyka, dramaturgia,
audioinstalacja
z Estonii, Litwy i Łotwy

18–24.10.2021

BALTIC

PL

EST

TRANSFER*

LT

LV

FESTIVAL

Teatr TR Warszawa wraz z partnerami zaprasza do udziału w BALTIC TRANSFER* Festival – przeglądzie nowych form teatru, muzyki, dramaturgii i audioinstalacji z krajów bałtyckich, które łączy silna, nowa fala poszukiwań w sztukach performatywnych. To festiwal ponad granicami, efekt dwuletniej współpracy TR Warszawa z partnerskimi instytucjami z Estonii, Litwy i Łotwy. Na scenie TR Warszawa/Marszałkowska 8 swoje produkcje przedstawią Jaunimo Teatras z Wilna, Dirty Deal Teatro z Rygi i New Theatre Institute of Latvia oraz Centrum Teatralne Vaba Lava z Tallinna. Na wybrane wydarzenia zaprosimy do Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego oraz do Kawałku Sztuki Cafe.

W programie BALTIC TRANSFER* Festival znalazły się zarówno premierowe propozycje teatru repertuarowego, jak niezależne produkcje twórców wspieranych przez partnerskie instytucje. To teatr nowej generacji, który poszukuje artystycznego napędu w różnych obszarach sztuki i rzeczywistości. Teatr, który zaskakuje – głęboką rewizją traumatycznej przeszłości, wnikliwym spojrzeniem w teraźniejszość, świeżą i odważną perspektywą na przyszłość.

Ważnym nurtem programu będzie teatr non-fiction, który reprezentują spektakle „Być nacionalistą” z ryskiego Dirty Deal Teatro i „Śniłem śniłem” z wileńskiego Jaunimo Teatras. Pierwszy, wyreżyserowany przez Valtersa Silisa, jest sceniczną spowiedzią Matissa Gricmanisa, byłego aktywisty łotewskiej partii nacjonalistycznej, który opowiada o mechanizmach ruchu nacjonalistycznego. W ramach festiwalu pokażemy specjalnie przygotowaną wersję performatywną spektaklu, w której głównemu bohaterowi towarzyszyć będą aktorzy TR Warszawa. Drugi to praca reżyserki Kamilė Gudmonaitė i dramaturżki Teklė Kavtaradze – audioinstalacja, oparta na wywiadach ze skazanymi na dożywocie sprawcami zbrodni i rodzinami ich ofiar, stawiająca pytanie o możliwość zadośćuczynienia i wybaczenia. Podczas festiwalu zaprezentujemy specjalnie przygotowaną polską wersję dubbingową instalacji „Śniłem śniłem”, do której głosów użyczyli aktorzy TR Warszawa: Magdalena Kuta i Mirosław Zbrojewicz, zaś z litewskiego przełożył oraz wyreżyserował Jan Dravnel.

Do czasów transformacji, kiedy w krajach bałtyckich gwałtownie rozwijała się przestępczość zorganizowana nawiązuje spektakl „Miałam kuzyna” według dramatu Rasy Bugavičute-Pēce z Centrum Teatralnego Vaba Lava z Tallinna. To oparta na osobistej historii opowieść o kuzynie autorki, jednym z przywódców kowieńskiej mafii, który w 2015 roku w wieku 27 lat został zamordowany przez płatnych zabójców z Estonii. Jakie okoliczności społeczne i osobiste motywacje sprawiają, że ktoś ryzykuje życiem, aby zostać królem świata? Próba portretu społeczeństwa czasów transformacji jest także spektakl „Dwa garaże” łotewskiego reżysera Elmārsa Senkovsa z Vab Lava z Tallinna. „Dwa garaże” rozgrywają się równolegle w Estonii i na Łotwie. Opowiadają historię młodych mężczyzn, którzy wchodzą w dorosłe życie w momencie odzyskania niepodległości. Reżyser skupia się na dziwnej przestrzeni garażu, miejscu, które było schronieniem zarówno dla homo sovieticus, jak i nowego obywatela demokratycznej republiki.

Obok teatru non-fiction zobaczymy adaptacje dwóch XX-wiecznych powieści. Wileński kompozytor Arturas Bumšteinas, współpracujący z krakowskim festiwalem Unsound i warszawską wytwórnią Bôlt Records pokaże „Metodę Urbantschitscha” według „Kalkwerku” Thomasa Bernharda z wileńskiego Jaunimo Teatras. Opowieść o artyście, opętanym teorią słuchu przyjmie formę niezwykłego performansu muzycznego, nawiązującego do eksperymentów austriackiego lekarza Victora Urbantschitscha, który na początku XX wieku opracował metodę leczenia problemów ze słyszeniem za pomocą ćwiczeń dźwiękowych. Temat słuchu i słyszenia podejmuje także „Brat snu” w reżyserii Adomasa Juški – spektakl oparty na powieści Roberta Schneidera, której akcja rozgrywa się w XIX wieku. Bohaterem jest młody muzyk-organista, obdarzony wyjątkowym słuchem.

W programie towarzyszącym przedstawimy wspólnie z Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego czytanie sceniczne nagradzanej sztuki „Beatrice” estońskiej dramatopisarki Siret Campbell, która stawia pytanie o tożsamość człowieka w epoce cyfrowej. W ramach festiwalu i cyklu FILM W TR. AGAINST GRAVITY PRZESTAWIA zaprezentujemy film dokumentalny „Dramatyczny rok”, pokazujący fenomen kultury teatralnej w Estonii, która znajduje się w światowej czołówce jeśli chodzi o frekwencję w teatrach. W tym liczącym 1,3 mln mieszkanek i mieszkańców kraju liczba widzów teatralnych przekracza rocznie 1,2 mln. Film Marty Polk pokazuje, że teatr może być nie tylko rozrywką, ale przestrzenią osobistej wolności.

Prezentacjom spektakli towarzyszyć będą debaty i spotkania z twórcami i twórczyniami, które poprowadzi Roman Pawłowski, kurator festiwalu.

WSTĘP

BALTIC TRANSFER* Festival to przestrzeń transferu idei i projektów artystycznych do innej kultury oraz analizy ich nowych znaczeń w różnych kontekstach. Nazwa festiwalu nawiązuje do koncepcji „transferu kulturowego” francuskiego historyka Michele Espagne. Twierdzi on, że w procesie przejścia z jednej kultury do drugiej każde dzieło nabiera nowego kontekstu i znaczenia. Wymiana kulturowa to nie obieg przedmiotów i idei, jakimi już są, ale ich reinterpretacja, przemyślenie i nadanie nowych sensów. To przeciwieństwo kulturowego kolonializmu i hegemonii, ponieważ obie strony są pod wpływem wymiany. Kraje bałtyckie to jedna ze „stref kulturowych”, jak je nazywa Espagne – przestrzeń relacji międzykulturowych będąca przeciwieństwem narodowej kultury i tożsamości. Mieszanie różnych elementów kulturowych w regionie bałtyckim i przenoszenie praktyk artystycznych z jednej strefy kulturowej do drugiej to główna idea projektu.

Czy transfer to korzyść, czy zagrożenie?

Projekt jest wspólną inicjatywą TR Warszawa, Jaunimo Teatras (Wilno), The New Theatre Institute of Latvia (Ryga), Centrum Teatralnego Vaba Lava (Tallinn). Wydarzenie jest wspierane i finansowane przez Baltic Culture Fund, Lithuanian Culture Institute i Estonian Theatre Agency. Partnerami wydarzenia są Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego i Kawałek Sztuki Cafe.

New Via Baltica

Via Baltica to jedyna trasa drogowa łącząca Estonię, Litwę i Łotwę z Europą Zachodnią. Jej polski odcinek, biegnący od przejścia w Budzisku do Warszawy, jest ciągle w budowie. O tym, jakie znaczenie ma ta trasa dla naszych sąsiadów, przekonaliśmy się w czasie pandemii. Kiedy w marcu 2020 roku Polska zamknęła przejścia graniczne dla cudzoziemców, tysiące podróżujących samochodami obywateli krajów bałtyckich utknęło na granicy polsko-niemieckiej bez szansy na powrót do domu. Bałtów ewakuowały dopiero promy, wysłane z Niemiec do portów na Litwie i Łotwie.

Kryzys graniczny przeszedł w Polsce bez echa, w krajach bałtyckich był natomiast szeroko komentowany. Ujawnił rzeczywisty stan stosunków między Warszawą a Rygą, Tallinnem i Wilnem. Mimo bliskich relacji, wynikających ze wspólnej historii i położenia geopolitycznego, Polska w chwili zagrożenia wybrała narodowy egoizm zamiast ponadnarodowej solidarności. Oczywiście, podobnie postąpiło wiele innych krajów, broniąc się przed wzrastającą falą pandemii Covid-19. Ale tylko Polska uniemożliwiła bezpieczny powrót do domu mieszkańcom sąsiednich państw.

Obraz kolejek samochodów z rejestracjami EST, LT i LV pod polskimi szlabanami granicznymi towarzyszył nam, kiedy wspólnie z partnerami z Estonii, Litwy i Łotwy przygotowaliśmy program BALTIC TRANSFER*. Nazwa festiwalu, wymyślona jeszcze przed pandemią, w kontekście ostatniego roku nabrała nowych znaczeń. W obliczu przywracanych granic, kordonów sanitarnych i kwarantanny kultura stała się jedyną przestrzenią międzynarodowego dialogu i spotkania. Postanowiliśmy zrobić wszystko, aby transfer teatrów z Wilna, Rygi i Tallinna do Warszawy doszedł do skutku.

Idea wymiany teatralnej między Polską a krajami bałtyckimi sięga początku lat 90. Powołany wtedy przez Krystynę Meissner Międzynarodowy Festiwal Teatralny KONTAKT w Toruniu stał się ważną platformą spotkania artystek i artystów ze Wschodu i Zachodu, odgrodzonych do tej pory granicznymi kordonami. Na toruńskim festiwalu odkrywaliśmy teatr z Estonii, Litwy i Łotwy, który po upadku Związku Radzieckiego przemówił własnym, autentycznym głosem. Uczyliśmy się wymawiać nowe nazwiska, jak Oskaras Koršunovas, Eimuntas Nekrošius, Elmo Nüganen, Priit Pedajas, Alvis Hermanis. Ich spektakle pozwalały lepiej zrozumieć nowych sąsiadów.

Dzisiaj nadchodzi czas na spotkanie z nową generacją twórców i twórczyń z krajów bałtyckich. To pokolenie transformacji: część z nich urodziła się jeszcze w czasach komunizmu, część po jego upadku. Wszyscy dojrzewali w warunkach niepodległości i demokracji. Czym jest dla nich dzisiaj teatr? Jakimi problemami żyją? Jaki jest ich stosunek do postsowieckiej przeszłości? W jaki sposób patrzą na współczesną rzeczywistość swoich krajów? Co myślą o przyszłości? Co myślą o sobie?

Chcemy tym festiwalem zbudować drugą Via Baltica – drogę kulturowego transferu ponad granicami. W przeciwieństwie do tej pierwszej, będącej ciągle w budowie, nasza trasa będzie zawsze otwarta.

Roman Pawłowski,
kurator festiwalu, pełnomocnik ds. programowych TR Warszawa

PROGRAM FESTIWALU

SPEKTAKLE

BRAT SNU

reż. Adomas Juška, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

BYĆ NACJONALISTĄ

reż. Valters Silis, Dirty Deal Teatro, Ryga (Łotwa)

DWA GARAŻE

reż. Elmārs Seņkovs, Centrum Teatralne Vaba Lava, Tallinn (Estonia)

METODA URBANTSCHITSCHA

reż. Arturas Bumšteinas, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

MIAŁAM KUZYNĄ

reż. Valters Silis, Centrum Teatralne Vaba Lava, Tallinn, (Estonia)

ŚNIŁEM ŚNIŁEM

reż. Kamilė Gudmonaitė, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

FILM/CZYTANIE SCENICZNE/INSTALACJA/DYSKUSJA

film: **DRAMATYCZNY ROK**

reż. Marta Pulk, produkcja: Estonia 2019

czytanie sceniczne:

Siret Campbell **BEATRICE**

reż. Olga Ciężkowska,

produkcja: Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego we współpracy z TR Warszawa

transmisja dźwiękowa:

STIMULUS COLLAPSE, 0 POINTS, SO-CALLED SPACE

muz. Arturas Bumšteinas

debata:

TEATR KRAJÓW BAŁTYCKICH DZISIAJ

KALENDARIUM

18.10.2021 (PONIEDZIAŁEK)

godz. 19:00 projekcja filmu + spotkanie

Film w TR. Against Gravity przedstawia: **DRAMATYCZNY ROK**

reżyseria: **Marta Pulk** (Estonia)

Po projekcji ok. godz. **21:45** odbędzie się spotkanie z **Alissiją-Elisabet Jevtjukową**, bohaterką filmu. (więcej informacji wkrótce)

miejsce: **Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego**

bilety: 15 zł

19.10.2021 (WTOREK)

godz. 19:00 czytanie sceniczne

Siret Campbell **BEATRICE**, Estonian Theatre Agency (Estonia)

reżyseria: **Olga Ciężkowska**

Po czytaniu ok. **20:30** odbędzie się spotkanie z dramatopisarką, Siret Campbell, reżyserką **Olga Ciężkowską** i zespołem.

miejsce: **Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego**

wstęp wolny

20.10.2021 (ŚRODA)

godz. 17:00 | debata

TEATR KRAJÓW BAŁTYCKICH DZISIAJ

uczestnicy: szczegóły wkrótce

prowadzenie: Roman Pawłowski

debata w j. angielskim

miejsce: **Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego**

wstęp wolny

godz. 20:00 | spektakl + spotkanie z twórcami i twórczyniami

BYĆ NACJONALISTĄ, Dirty Deal Teatro, Ryga (Łotwa)

reżyseria: **Valters Silis**

spektakl w języku angielskim i polskim, z polskimi napisami

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8**

bilety: normalny 50 zł, ulgowy 30 zł

Po spektaklu ok. godz. **22:15** odbędzie się spotkanie z twórcami spektaklu **Valtersem Silisem** (reżyserem) i **Matissem Gricmanisem** (dramaturgiem).
Spotkanie tłumaczone na j. polski.
miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**
wstęp wolny

21.10.2021 (CZWARTEK)

godz. 19:00-22:00 | transmisja dźwiękowa
STIMULUS COLLAPSE, 0 POINTS, SO-CALLED SPACE

muzyka: **Arturas Bumšteinas** (Litwa)

miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**

wstęp wolny

O godz. **19:00** odbędzie się otwarcie instalacji opatrzone wstępem kuratorskim **Michała Mendyka** oraz połączone ze spotkaniem z autorem, **Arturasem Bumšteinasem**.

godz. 20:00 | spektakl

DWA GARAŻE

reżyseria: **Elmārs Senkovs**, Centrum Teatralne Vaba Lava, Tallinn (Estonia)

spektakl w uproszczonym języku angielskim (simple English)

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8**

bilety: normalny 50 zł, ulgowy 30 zł

Po spektaklu ok. godz. **22:00** odbędzie się spotkanie z twórcami / twórczyniami spektaklu. Spotkanie tłumaczone na j. polski.

miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**

wstęp wolny

22.10.2021 (PIĄTEK)

godz. 18:00-22:00 | transmisja dźwiękowa
STIMULUS COLLAPSE, 0 POINTS, SO-CALLED SPACE

muzyka: **Arturas Bumšteinas** (Litwa)

miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**

wstęp wolny

godz. 20:00 | spektakl + spotkanie z twórcami i twórczyniami

MIAŁAM KUZYNA

reżyseria: **Valters Silis**, Centrum Teatralne Vaba Lava, Tallinn (Estonia)

spektakl w języku estońskim z polskimi napisami

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8**

bilety normalny 50 zł, ulgowy 30 zł

Po spektaklu ok. godz. **22:00** odbędzie się spotkanie z twórcami i twórczyniami, m.in. **Valtersem Silisem** (reżyserem). Spotkanie tłumaczone na j. polski.
miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**
wstęp wolny

23.10.2021 (SOBOTA)

godz. 16:00 | spektakl audio/instalacja dźwiękowa + spotkanie z twórcami i twórczyniami

ŚNIŁEM ŚNIŁEM

reżyseria: **Kamilė Gudmonaitė**, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8, sala warsztatowa**

bilety: normalny 20 zł, ulgowy 15 zł

O godz. **17:15** odbędzie się spotkanie z twórcami i twórczyniami: **Kamilė Gudmonaitė** (reżyserką), **Teklė Kavtaradze** (dramaturżką) oraz **Janem Dravnelem** (reżyserem polskiego dubbingu). Spotkanie tłumaczone na j. polski.

miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**

wstęp wolny

godz. 18:00 | spektakl audio/instalacja dźwiękowa

ŚNIŁEM ŚNIŁEM

reżyseria: **Kamilė Gudmonaitė**, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

Spektakl w j. litewskim z polskim dubbingiem.

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8, sala warsztatowa**

bilety: normalny 20 zł, ulgowy 15 zł

godz. 18:00-22:00 | transmisja dźwiękowa

STIMULUS COLLAPSE, 0 POINTS, SO-CALLED SPACE

muzyka: **Arturas Bumšteinas** (Litwa)

miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**

wstęp wolny

godz. 20:00 | spektakl + spotkanie z twórcami i twórczyniami

METODA URBANTSCHITSCHA

reżyseria: **Arturas Bumšteinas**, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8**

bilety: normalny 50 zł, ulgowy 30 zł

Po spektaklu ok. godz. 21:30 odbędzie się spotkanie z zespołem **Jaunimo Teatras** oraz reżyserem spektaklu, **Arturasem Bumšteinasem**. Spotkanie tłumaczone na j. polski.

miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**

wstęp wolny

godz. 22:30 | impreza
BALTIC PARTY – DJ Jan Dravnel (Litwa-Polska)
miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**
wstęp wolny

24.10.2021 (NIEDZIELA)

godz. 16:00 | spektakl audio/instalacja dźwiękowa
ŚNIŁEM ŚNIŁEM
reżyseria: **Kamilė Gudmonaitė**, Jaunimo Teatras (Wilno)
Spektakl w j. litewskim z polskim dubbingiem.

miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8, sala warsztatowa**
bilety: normalny: 20 zł, ulgowy 15 zł

godz. 18:00 | spektakl audio/instalacja dźwiękowa
ŚNIŁEM ŚNIŁEM
reżyseria: **Kamilė Gudmonaitė**, Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)
Spektakl w j. litewskim z polskim dubbingiem.
miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8, sala warsztatowa**
bilety: 20 zł, ulgowy 15 zł

godz. 18:00-22:00 | transmisja dźwiękowa
STIMULUS COLLAPSE, 0 POINTS, SO-CALLED SPACE
muzyka: **Arturas Bumšteinas** (Litwa)
miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**
wstęp wolny

godz. 20:00 | spektakl + spotkanie z twórcami i twórczyniami
BRAT SNU
reżyseria: **Adomas Juška**, Jaunimo Teatras (Wilno)
miejsce: **TR Warszawa/Marszałkowska 8**
bilety: normalny 50 zł, ulgowy 30 zł

Po spektaklu ok. godz. **22.00** odbędzie się spotkanie z reżyserem spektaklu, **Adomas Jušką i zespołem Jaunimo Teatras**. Spotkanie tłumaczone na j. polski.
miejsce: **Kawałyk Sztuki Cafe**
wstęp wolny

MIEJSCA FESTIWALOWE

TR WARSZAWA/MARSZAŁKOWSKA 8 (ul. Marszałkowska 8, Warszawa)

INSTYTUT TEATRALNY IM. ZBIGNIEWA RASZEWSKIEGO (ul. Jazdów 1, Warszawa)

KAWAŁYK SZTUKI (ul. Marszałkowska 8, Warszawa)

BILETY

Spektakle: 50 zł bilet normalny, 30 zł bilet ulgowy

Spektakl audio/Instalacja dźwiękowa: 20 zł bilet normalny, 15 zł bilet ulgowy

Pokaz filmowy: 15 zł

Bilety dostępne w kasie teatru oraz na stronie teatru www.bilety.trwarszawa.pl

SPEKTAKLE

Dirty Deal Teatro, Ryga, Łotwa

BYĆ NACJONALISTĄ / BŪT NACIONĀLISTAM

spektakl / specjalna wersja performatywna

TWÓRCY I TWÓRCZYNIE

dramatopisarz: **Matiss Gricmanis**

reżyseria: **Valters Sīlis**

scenografia: **Uģis Bērziņš**

reżyseria światła: **Lauris Johansons**

obsada wersji oryginalnej: **Jānis Kronis, Āris Matesovičs, Ance Strazda**

obsada polskiej wersji performatywnej: **Jan Dravnel, Monika Frajczyk, Mateusz Górski**

reżyseria światła (wersja performatywna): **Andris Landaus**

premiera wersji oryginalnej: 13 kwietnia 2017

czas trwania: **2 godziny**

spektakl w języku angielskim i polskim, z polskimi napisami

OPIS

To opowieść o tym, jak autor scenariusza spektaklu Matiss Gricmanis został asystentem znanego deputowanego nacjonalistycznego w łotewskim parlamencie i co go do tego doprowadziło. W świecie nacjonalistów interesy państwa są ważniejsze niż interesy własne. Przyjaciele mają podobne poglądy i nie interesują się codziennymi problemami ani dobrami doczesnymi. Wrogów jest wielu, ale są dobrze znani. Prawdziwe wartości, które w dzisiejszym materialistycznym świecie straciły znaczenie, znów nabiorą mocy. Prawdziwi patrioci nie powinni być posłuszni rządowi, który kapituluje przed różnymi organizacjami międzynarodowymi. Aby żyć w świecie pełnym wyzwań, trzeba najpierw obudzić siebie, a następnie obudzić łotewski naród.

W ramach Baltic Transfer* Festival prezentujemy specjalną, performatywną wersję spektaklu z udziałem **Matissa Gricmanisa** oraz aktorów z zespołu TR Warszawa: **Jana Dravnela, Moniki Frajczyk i Mateusza Górskiego**.

Valters Silis – jeden z najbardziej aktywnych łotewskich reżyserów, pracujący zarówno w Teatrze Narodowym, jak i w małych niezależnych teatrach. Szczególnie interesuje się najnowszą historią Łotwy, zajmując się bolesnymi i kontrowersyjnymi kwestiami społeczno-politycznymi z perspektywy dzisiejszej młodej generacji. We współpracy z Jānisem Balodisem zrealizował angażujące i krytyczne spektakle dokumentalne, dotyczące łotewskiej instytucji Prezydenta Republiki po upadku Związku Radzieckiego („Wszyscy moi prezydenci”), rozwoju łotewskiej gospodarki w latach 2008-2010 („Historia sukcesu”), zanieczyszczenia środowiska („Mārupīte”), łotewskiego planu rozwoju kraju („NAP”) czy historii powstania i upadku jednego z najpopularniejszych łotewskich zespołów rockowych z lat 90. („Under Two Flags”).

Dociekliwa, nieformalna i szczerza postawa reżysera jest również widoczna w jego najnowszych spektaklach, w których zwraca większą uwagę na mikrohistorie i wybory jednostek w określonych kontekstach, często koncentrując się na młodych ludziach („Being Nationalist”, 2017, „Boy Who Saw in the Darkness”, „Based on a Book”, 2019).

Matiss Gricmanis – pisze dla teatru oraz częściej dla kina. Interesuje się przeszłością i często spogląda wstecz w historię w poszukiwaniu odpowiedzi, które pomogłyby jednostkom i społecznościom zrozumieć siebie i swoje wybory. „Being Nationalist” był pierwszym tekstem Matissa dla teatru, autor był zarazem wykonawcą w spektaklu. Jego inne prace obejmują scenariusze do nagradzanych filmów „The Mover” (2018), „Jelgava ,94” (2019), miniserialu „Czerwony las” (2019) i spektaklu „Dubliners on Miera street” (2021) w Teatrze Nowym w Rydze.

Centrum Teatralne Vaba Lava, Tallinn (Estonia)

DWA GARAŻE / KAKS GARAAŽI

spektakl

TWÓRCY I TWÓRCZYNI

reżyseria: **Elmārs Seņkovs**

scenografia: **Ilmar Vihmar**

reżyseria świateł: **Emil Kallas**

kompozytor: **Edgars Makens**

producent wykonawczy: **Kätlin Kukebal**

producent: **Kaia Unas**

obsada: **Matīss Budovskis, Agris Krapivņicki, Karl Robert Saaremäe, Simeon Sundja**

premiera: 20 lutego 2021

czas trwania: **1 godzina 50 minut**

spektakl w uproszczonym języku angielskim (simple English), bez tłumaczenia

OPIS

Okres między odzyskaniem niepodległości w 1991 roku, a wstąpieniem do Unii Europejskiej pamiętany jest w krajach bałtyckich jako „dzikie lata 90.” – burzliwy czas transformacji politycznej i społecznej. Podobnie jak w Polsce rzeczywistość w Estonii, Litwie i Łotwie zmieniała się wtedy w zawrotnym tempie, napędzana konfliktem między zwolennikami zmian, a obrońcami status quo. Co jednak z tymi,

k którzy nie należeli do żadnego z obozów i znaleźli się na marginesie? Wielokrotnie nagradzany łotewski reżyser Elmārs Seņkovs skupia się na dziwnej przestrzeni garażu, miejscu, które było schronieniem zarówno dla homo sovieticus, jak i nowego obywatela demokratycznej republiki. „Dwa garaże” rozgrywają się równolegle w Estonii i na Łotwie i opowiadają historię młodych mężczyzn, którzy wchodzą w dorosłe życie w momencie odzyskania niepodległości. Co, jeśli zarówno stary, jak i nowy świat wydają ci się obce? Jak pogodzić sprzeczne oczekiwania społeczne, życiowe cele i spiski? A jeśli garaż odziedziczony po ojcu wydaje się jedynym naprawdę bezpiecznym azylem?

Od reżysera:

Mój ojciec miał garaż.
Mój ojciec naprawiał pralki.
Mój ojciec walczył z rekieterami.
Mój ojciec pił.
Mój ojciec głośno śpiewał. Kiedy pił.
Czasami nawet wtedy, gdy nie pił.
Kiedy znalazłem prezerwatywę w kieszeni ojca i zapytałem, co to jest, długo milczał, a potem powiedział, że to lek na ból głowy.
Mój ojciec nauczył mnie, jak uderzyć kogoś w twarz, gdy ten ktoś się złości.
Ojciec nie bawił się ze mną, kiedy chciałem, ale zabierał mnie do cyrku. Lubił klaunów. Mój ojciec dawał mi pieniądze, kiedy ich potrzebowałem. To znaczy, o ile miał co dać.
Mój ojciec pojechał kiedyś do Estonii i przywiózł mi magnes na lodówkę. Mam ten magnes do dziś.
Garaż mojego ojca był pełen plastikowych butelek i nie mam pojęcia, po co je zbierał.
Mój ojciec miał w zwyczaju mnie łaskotać. W ten sposób wyrażał miłość.

Potem przestał łaskotać, a zamiast tego zaczął pokazywać sztuczki z paczkami papierosów.
Mój ojciec zniknął... a potem wrócił, gdy nikt już na niego nie czekał.
Mój ojciec zerwał z moją matką.
Ojciec zbierał też puszki po piwie... nie wiem dlaczego.
Mój ojciec zawsze palił, nawet w domu. Zapach papierosów do dziś przypomina mi dzieciństwo.
Ojciec nie uczył mnie jeździć samochodem, bo nie miał prawa jazdy. I może dobrze się stało, bo naprawdę dużo pił.
Nie wiem, o czym myślał. Nie wiem, o czym marzył.
Kiedyś się za niego wstydziłem. Teraz mówię, że już mnie to nie obchodzi, ale pewnie nadal tak jest.
Mój ojciec nie jest kimś, o kim można by wyreżyserować sztukę. Nie jest bohaterem, choć walczył. Z samym sobą. Z czasem. Przez cały czas.
A ja?

Ja też mam garaż. Nazywa się teatr.

Elmārs Seņkovs – reżyser, absolwent Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Łotewskiego i Łotewskiej Akademii Kultury, związany z Łotewskim Teatrem Narodowym w Rydze. Reżyserował także w Teatrze Dramatycznym w Valmiera (Łotwa) i Gogol Center w Moskwie (Rosja). Założyciel i szef artystyczny stowarzyszenia teatralnego „EsARTE”. Od 2019 pełni funkcję prorektora Łotewskiej Akademii Kultury, w której pracuje także jako wykładowca na wydziałach reżyserii i aktorstwa. Interesuje go literatura klasyczna, łotewska i światowa. Trzykrotnie wystawiał utwory Rūdolfsa Blaumanisa, adaptował na scenę także opowiadania Jānisa Ezeiriņa, a także dramaty Ibsena, Gorkiego i Strindberga.

Theatre Centre Vaba Lava, Tallinn, EST
Centrum Teatralne Vaba Lava, Tallinn (Estonia)

MIAŁAM KUZYNA / MUL OLI NÕBU

spektakl

reżyser: **Valters Silis**
dramaturg: **Rasa Bugavičute-Pēce**
tłumaczenie: **Contra**
scenograf: **Uģis Bērziņš**
video: **Laura Romanova**
reżyseria światła: **Priidu Adlas**
reżyseria dźwięku: **Raido Linkmann**
inspicjent: **Tuuli Raadik**
producent: **Liisa Liksor**
obsada: **Henrik Kalmet, Rea Lest**
premiera: 8 maja 2020
czas trwania: **1 godzina 40 minut**
spektakl w języku estońskim, z polskimi napisami

OPIS

Czas, kiedy przestępcy rządzą krajami bałtyckimi, wydaje się należeć do przeszłości. Wygląda na to, że dzisiaj kryminaliści zalegalizowali swoją działalność i przenieśli się do uczciwego biznesu, ale może też tak nie jest.

Spektakl „I HAD A COUSIN” to wspólne dzieło reżysera Valtersa Silisa i dramatopisarki Rasy Bugavičute – Pēce. Rasa jest w połowie Łotyszką, w połowie Litwinką. To opowieść o niej i jej litewskim kuzynie Deimantasie. Wychowywali się razem. Ona wyrosła na pisarkę. On stał się jedną z czołowych postaci kowieńskiej mafii. Zginął w 2015 roku w wieku 27 lat z rąk dwóch estońskich zabójców.

To bardzo osobista historia, opowiedziana z perspektywy Rasy, która obserwuje, jak jej kuzyn coraz bardziej angażuje się w zorganizowaną przestępczość. Spektakl jest próbą zrozumienia uwarunkowań społecznych i osobistych motywacji, które prowadzą do decyzji aby zostać królem świata. Nawet jeśli oznacza to, że twoje życie może być bardzo krótkie.

Rasa Bugavičute-Pēce studiowała teatr, kino i dramaturgię telewizyjną oraz zarządzanie kulturą w Łotewskiej Akademii Kultury, a także pisarstwo na Uniwersytecie w Liepāja. Swoją wiedzę i umiejętności doskonaliła również na studiach u nauczycieli z Ameryki, Chorwacji, Hiszpanii, Szwecji i innych krajów. Od 2010 roku pracuje jako dramaturg, regularnie współpracując z reżyserami największych łotewskich teatrów państwowych i niezależnych. Rasa otrzymała nagrodę Spēlmaņu nakts 2012 dla Dramatopisarza Roku za sztukę *Gals (Koniec)* w Teatrze Narodowym. Kilkakrotnie była nominowana do tej nagrody, m.in. w sezonie 2018/2019 jako Dramaturg Roku za sztukę *Liepāja-Latvijas galvaspilsēta (Liepāja, stolica Łotwy)* w Teatrze Liepāja oraz niezależną sztukę *Zenta Mauriņa. Dokumentālie sapņi (Zenta Mauriņa. Dokumentalne sny)*. Jest także autorką scenariuszy do koncertów i spektakli na dużą skalę, m.in. *Lec, Saulīte (Wzjedź, słońce; 2014)* i *Abas malas (Obie strony; 2018)*, a także do kilku filmów fabularnych i seriali telewizyjnych. Od 2017 roku współpracuje z reżyserem Siergiejem Zemlyansky'm, pisząc libretta dla Teatru Bez Słów, którego sztuki były wystawiane m.in. na Łotwie, w Rosji i Izraelu. Od 2015 roku Rasa jest dramaturgiem Teatru Liepāja, oprócz tego uczy dramatu na Uniwersytecie Liepāja, organizuje międzynarodowe warsztaty dramaturgiczne dla młodych profesjonalistów i nadal zajmuje się pisaniem.

Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

ŠNIĖM ŠNIĖM*/ SAPNAVAU SAPNAVAU*

*** dokumentalne świadectwa skazanych na dożywocie i krewnych ich ofiar
spektakl audio/ instalacja dźwiękowa**

TWÓRCY I TWÓRCZYNIE

reżyseria: **Kamilė Gudmonaitė**

dramaturgia: **Teklė Kavtaradze**

muzyka: **Dominykas Digimas**

tłumaczenie i reżyseria polskiego dubbingu: **Jan Dravnel**

obsada polskiego dubbingu: **Jan Dravnel, Magdalena Kuta, Mirosław Zbrojewicz**

współpraca przy produkcji polskiej wersji: **TR Warszawa**

premiera: 17 maja 2019

premiera polskiej wersji: 27 czerwca 2021

czas trwania: **50 minut**

spektakl w języku litewskim, z polskim dubbingiem

OPIS

Projekt dokumentalny reżyserki Kamilė Gudmonaitė i dramatopisarki Teklė Kavtaradze, oparty na świadectwach osób odbywających kary dożywocia oraz bliskich brutalnie zamordowanych ofiar. Jednym i drugim artystki zadawały podobne pytania: o winę, karę, przyszłość, sens przebaczenia. Przedstawienie ma formę wielokanałowej instalacji dźwiękowej, odtwarzanej w całkowitej ciemności. Materiał do spektaklu został nagrany w położonym w centrum Wilna więzieniu na Łukiszkach (Lukiškių kalėjimas), gdzie do niedawna przebywali skazani na dożywocie. Już po premierze spektaklu w 2019 roku więzienie zostało zamknięte, a osadzeni przewiezieni do innych zakładów karnych na Litwie.

OD TWÓRCÓW I TWÓRCZYŃ

Kamilė Gudmonaitė: *Naszym celem jest zbadanie, czy możliwy jest dialog między społeczeństwem a osobami wykluczonymi. Czy możemy rozmawiać? Zastanawiamy się, jakie jest podejście oskarżonych do postawionych im zarzutów i ich związku z popełnioną zbrodnią. Czy czują się winni? Na czym polega ich wina?*

Teklė Kavtaradze: *W kontaktach z więźniami staram się zrozumieć, co jest dla nich sposobem na przeżycie, gdzie odkrywają sens, aby przetrwać. Mężczyzna popełnił przestępstwo, został zamknięty, ukarany. Ale co oznacza ta kara? Wydaje się, że w środku sami musimy pokonać tę barierę. A to jest bardzo trudne. Jeśli ktoś popełnił przestępstwo, czy oznacza to, że jest po prostu z natury zły? Co możemy zrobić, aby każdy z nich mógł zadośćuczynić? Czy mamy nadzieję i przekonanie, że skaza-*

ny może wyrównać krzywdy i że warto starać się, aby się zmienić? (...) Najprostsza możliwość międzyludzkiej więzi może wiele zdziałać.

Kamilė Gudmonaitė – należy do młodego pokolenia litewskiego teatru. Jej przedstawienia już w czasie studiów w Litewskiej Akademii Muzyki i Teatru zwróciły uwagę krytyki i międzynarodowej publiczności. Debiutancki spektakl „Sen”, oparty na sztuce Augusta Strindberga, pokazywany był na festiwalach we Włoszech, Czechach, Holandii i Francji. „Trans Trans Trance” prezentowany był m.in. w Deutsches Theater w Berlinie, w centrum artystycznym Rich Mix w Londynie oraz w TR Warszawa. Ostatnio Kamilė Gudmonaitė zrealizowała w Centrum Teatralnym Vaba Lava w Tallinnie operę chóralną „Glaciers” („Lodowce”) z muzyką Dominykasa Digmasy i dramaturgią Teklė Kavtaradze. Spektakl poświęcony jest konfliktowi pomiędzy pokoleniem urodzonym w latach 90. XX wieku i generacją ich rodziców.

Teklė Kavtaradzė – dramatopisarka i scenarzystka. Ukończyła Litewską Akademię Muzyki i Teatru. Pierwszą książkę wydała jeszcze podczas studiów. Jej pierwszy ukończony dramat – *Namisėda, arba Kambarys pilnas personaų (Domator, czyli Pokój Pełen Bohaterów)* wygrał konkurs *Versmė* w 2011 roku i został wyprodukowany przez Litewski Narodowy Teatr Dramatyczny (w reżyserii G. Tuminaitė w 2012 roku). Kolejny dramat Kavtaradzė: *Keletas pokalbių apie (Kristų) (Kilka Rozmów o (Chrystusie))*, przygotowany na potrzeby konkursu *Versmė* w 2013 roku, przez długi czas wystawiany był przez Litewski Narodowy Teatr Dramatyczny. Prezentowany był nie tylko na Litwie ale również na Łotwie. Spektakl składa się wyłącznie z dialogów i monologów, które analizują relacje współczesnych młodych ludzi i ich próby osiągnięcia bliskości. Autorka interesuje się tematem okresu dojrzewania, młodzieńczym buntem, jej bohaterowie dorastają i usiłują odnaleźć samych siebie. Od 2017 roku Kavtaradzė współpracuje z młodymi litewskimi reżyserami: stworzyła dramaturgię spektaklu *Apie baimes (O Lękach, the State Youth Theatre)* wyreżyserowanego przez Olgę Lapinę i „przetłumaczyła” na język współczesnego teatru *Spintos istorijos (Opowieści z Szafy)* autorstwa Danguolė Kandrotienė oraz *Pinokio* Carlo Collodiego (spektakle *Kaime nėra Wi-Fi – Wioska bez Wi-Fi* i *Pinokio*, Vilnius Lėlė Theatre) w reżyserii Šarūnasa Datenisa. Efektem współpracy z Kamilė Gudmonaitė są produkcje *Sapnavau sapnavau (Śniłem, Śniłem; Jaunimo Teatra, Wilno)* oraz *Glaciers (Lodowce; Vaba Lava, Tallinn, Estonia)*

Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

METODA URBANTSCHITSCHA / URBANČIČIAUS METODAS

spektakl na podstawie powieści **Thomasa Bernharda**

TWÓRCY I TWÓRCZYNIE

reżyser: **Arturas Bumšteinas**

scenografia: **Viktorija Damerell**

modele głów: **Vytenis Gadliauskas**

kostiumy: **Viktorija Damerell**

muzyka: **Arturas Bumšteinas**

asystentka reżysera: **Justina Mykolaitytė**

obsada: **Jonė Dambrauskaitė, Mantas Zemleckas, Justina Mykolaitytė, Viktorija Damerell**

premiera: **18 października 2020 roku**

czas trwania: 80 minut

spektakl w języku litewskim z polskimi napisami

OPIS

Debiutujący jako reżyser teatralny kompozytor Arturas Bumšteinas oparł swój spektakl na fragmentach jednej z najsłynniejszych powieści Thomasa Bernharda *Kalkwerk (Das Kalkwerk)*, znanej w Polsce z inscenizacji Krystiana Lupy. Spektakl, w którym biorą udział aktorzy zawodowi i nieprofesjonalni wykonawcy, opowiada o głuchocie i szaleństwie. Viktor Urbantschitsch był austriackim lekarzem, który na przełomie XIX i XX wieku mieszkał w Wiedniu i zajmował się rehabilitacją osób niesłyszących. Był przekonany, że absolutna głuchota jest rzadkością, a dzięki regularnemu praktykowaniu niektórych ćwiczeń słuchowych można odkryć strefy wrażliwe na dźwięk i je rozwijać. Konrad, bohater powieści Bernharda, przez dziesięciolecia stosuje wobec żony tzw. rozszerzoną metodę Urbantschitscha, dopóki jego eksperymenty jej nie zabiją. W spektaklu Bumšteinasa działania performerów przeplatają się z nagraniem głosami, czytającymi i śpiewającymi teksty Bernharda, którym towarzyszy na żywo dźwięk gitar basowych. We fragmentach powieści wykorzystanych w spektaklu obsesyjnie powraca temat słuchu, co kształtuje osobne nawyki słuchowe widza-słuchacza.

Arturas Bumšteinas – artysta pracujący z dźwiękiem, tworzący na styku muzyki, sztuk wizualnych i performatywnych, teatru oraz radia. Interesuje się zagadnieniem słuchu i słyszenia oraz autentycznymi metodami kreacji. Jego projekty muzyczne i artystyczne były zamawiane i prezentowane przez renomowane festiwale i sceny, takie jak Holland Festival, Unsound, Tectonics, Skanumezs, Kody, Ultrashall, Deutschlandradio Kultur, Cricoteka, Operomanija, Centrum Sztuki Współczesnej w Wilnie, Galeria Vartai, Berghain Kantine, MO Museum w Wilnie i inne. W 2014 roku artysta otrzymał nagrodę the Palma Ars Acustica Prize za swoją sztukę radiową, w 2017 roku był gościem prestiżowej rezydencji artystycznej „Berliner Künstlerprogramme des DAAD”, a w 2019 roku zdobył nagrodę Kolczyk Borisasa Dauguvietisa za włączenie eksperymentów dźwiękowych w kontekst litewskiego teatru. Arturas jest także dyrektorem artystycznym festiwalu *Jauna Muzika (Młoda Muzyka)* w Wilnie, łączącego sound art, muzykę współczesną, sztuki wizualne i performatywne. Jego płyty można znaleźć w katalogu polskich oficyn Bôlt Records i Sangoplasmo Records.

Jaunimo Teatras, Wilno (Litwa)

BRAT SNU / MIEGO BROLIS

spektakl

TWÓRCY I TWÓRCZYNIE

reżyseria: **Adomas Juška**

muzyka: **Vygintas Kisevičius**

asystent reżysera: **Lukas Petrauskas**

obsada: **Andrius Bialobžeskis, Džiugas Grinys, Aleksas Kazanavičius, Digna Kulionytė, Aušra Pukelytė, Aurelijus Pocius**

premiera: **31 stycznia 2020 roku**

czas trwania: **1 godzina 40 minut**

spektakl w języku litewskim z polskimi napisami

OPIS

Adaptacja książki austriackiego pisarza Roberta Schneidera z 1992 roku, której akcja rozgrywa się w XIX wieku. Bohaterem jest młody muzyk-organista, obdarzony wyjątkowym słuchem, który w codziennych dźwiękach i ludzkich emocjach słyszy muzykę. Tytuł nawiązuje do postaci z greckiej mitologii: braci Hypnosa i Tanatosa.

OD REŻYSERA:

Spektakl opowiada o człowieku o szczególnej wrażliwości – Johannesie Eliasie Alderze, o jego relacji z miłością, muzyką i śmiercią. O człowieku, który żyje, czuje i w końcu umiera bez żadnych kompromisów. O człowieku, który jest w stanie natychmiast odbierać muzykę, a także otaczający go świat, który również odbiera i słyszy jako muzykę. Być może nie jest to możliwe w rzeczywistości, ale właśnie o tym chcę opowiedzieć – o czymś, co jest niemożliwe. O niemożliwej wrażliwości, niemożliwej miłości. To nie przypadek, że Elias gra na organach, a nie na jakimś innym instrumencie – przeznaczenie organów zawsze było religijne, duchowe. Ludzkie życie i przeznaczenie też czasem rządzi się bardziej prawami muzycznymi niż jakimikolwiek innymi. Każdy człowiek „gra” swoim życiem, myślami, czynami pewien utwór muzyczny. Pytanie tylko, ile w tym utworze będzie piękna, idei, uczucia i dynamiki. Jeśli chodzi o ekspresję teatralną, na próbach z aktorami staramy się, aby to muzyka, a nie dramaturgia była podstawą spektaklu, aby sam charakter przedstawienia – nawet obecność i gra aktorów na scenie – była prawdziwie muzyczna.

Adomas Juška – ukończył reżyserię teatralną na Litewskiej Akademii Muzyki i Teatru w Wilnie. Jego promotorem był Eimuntas Nekrošius. Na trzecim roku studiów Juška zadebiutował spektaklem „Szwejk” (2018, Jaunimo Teatras), rok później zaprezentował swoją drugą pracę – „Fikcje” (2019, Jaunimo Teatras). W spektaklach tworzonych przez Juškę można dostrzec głęboki filozoficzny kontakt z klasyką światowej literatury, charakteryzuje je dojrzały język reżyserski, pełen refleksji, symboli i groteski.

Siret Campbell

BEATRICE / BEATRICE

czytanie sceniczne

TWÓRCY I TWÓRCZYNIE

tłumaczenie: **Anna Michalczuk-Podlecki**

reżyseria: **Olga Ciężkowska**

obsada (m.in.): **Kamila Janik, Sebastian Pawlak, Anna Gorajska, Tomasz Tyndyk, Katarzyna Żuk**

produkcja: **Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego w Warszawie**

współpraca artystyczna: **TR Warszawa**

partner: **Estonian Theatre Agency**

OPIS

„Sztuka Siret Campbell „Beatrice”, która zdobyła ostatnią nagrodę Cultural Endowment of Estonia for Drama, jest jak rodzimy odpowiednik „Black Mirror”, ponuro pytający, czy rozwój technologiczny, który czyni nasze życie coraz prostszym, jest rzeczywiście zgodny z najgłębszą naturą człowieka.” Maarja Helena Meriste, Estonian Literary Magazine, nr 2/18

Akcja dramatu rozgrywa się w niedalekiej przyszłości, kiedy zapis świadomości jest tylko nowym krokiem w kierunku poprawy życia i osiągnięcia nieśmiertelności. Ludzie żyją swoim życiem i śnią o marzeniach. Marzeniem Kristi i Toma od jakiegoś czasu było posiadanie dziecka. Właśnie się ono spełnia – Kristi jest w ciąży, ale ulega śmiertelnemu wypadkowi samochodowemu. Dziecko jednak przeżywa. Wraz z raportem o śmierci Kristi, Tom otrzymuje informację, że kobieta zachowała swoją świadomość. Świadomość ta zostaje przekazana Tomowi w postaci miniaturowego chipa.

Za pomocą tego chipa można komunikować się z Kristi poprzez system audio. Tom aktywuje Kristi. Wszystko w ich komunikacji brzmi tak, jakby Kristi istniała naprawdę. Kristi może żartować, śpiewać kołysanki dla swojej córeczki i być przy Tomie. Wkrótce Tom zdaje sobie sprawę, że słuchanie Kristi nie wystarczy, potrzebuje jej obok siebie. Zdigitalizowana świadomość może zostać wprowadzona do ciała zastępczego. Tom nie widzi innej opcji niż skorzystanie z tej możliwości. Nie rozmawiając z Kristi, wybiera dla niej nowe ciało. Nie jest ono identyczne z ciałem Kristi, ale jest to ciało kobiety, którą Tom mógłby sobie wyobrazić obok siebie. Nowa rzeczywistość – kobieta, która ma obce ciało ze świadomością Kristi – wkrótce wkroczy w życie Toma. Jest to dla Toma wsparcie i dobro, ale także coś dziwnego i nieznanego. Oboje robią wszystko, aby w ten sposób przeżyć życie rodzinne. Ale z czego składa się tożsamość? Co tworzy związek? W jakim stopniu ciało i świadomość są ze sobą powiązane?

Ta historia nie kończy się dobrze.

Ale też nie kończy się źle.

Siret Campbell jest estońską dramatopisarką z międzynarodowym doświadczeniem. Studiowała filozofię i literaturę w Berlinie, ukończyła studia licencjackie w zakresie dramaturgii i reżyserii w Londynie (The Royal Central School of Speech

and Drama, 2008) oraz magisterium z zakresu sztuk teatralnych i teatru (Estońska Akademia Muzyki i Teatru, 2018). W 2008 roku Siret założyła szkołę kreatywnego pisania Drakadeemia, którą obecnie również prowadzi. Drakadeemia oferuje kursy dramatopisarstwa, dramaturgii, pisania scenariuszy filmowych i prozy. „Beatrice” jest pierwszą sztuką Siret. Wcześniej pracowała jako dramaturg produkcji teatralnych i spektakli tańca współczesnego, ma też duże doświadczenie w szkoleniu dramaturgów.

FILM

FILM W TR. AGAINST GRAVITY PRZEDSTAWIA

DRAMATYCZNY ROK / AASTA TÄIS DRAAMAT

film dokumentalny

reżyseria: **Marta Pulk**

produkcja: **Paul Piik dla Kinoteater Estonia, 2019**

premiera: **24 października 2019**

czas trwania: **1 godzina 46 minut**

film w języku estońskim z polskimi napisami

OPIS

Estonia ma bzika na punkcie teatru. W październiku 2017 roku w mediach ukazało się ogłoszenie na temat płatnej pracy dla kogoś, kto nigdy wcześniej nie był w teatrze. Zadanie polegało na obejrzeniu i zrecenzowaniu każdej estońskiej produkcji teatralnej w 2018 roku. Spośród 450 osób ubiegających się o pracę zatrudniona została 21-letnia Alissija. Pochodząca z peryferii, z rosyjskojęzycznej rodziny dziewczyna, nie wie nic o sztukach scenicznych, aktorach, nigdy nie była w żadnym teatrze. Aby praca była możliwa, musi przeprowadzić się do Tallinna. Mijają miesiące, niektóre spektakle, które ogląda, inspirują, są i takie, które budzą rozpacz. Gdy jej spojrzenie na świat zmienia się, Alissija musi stawić czoła traumom przeszłości, aby na nowo zdefiniować siebie i przyszłość, dla której warto przetrwać. Reżyserka Marta Pulk podała za główną bohaterkę przez 224 spektakle w 365 dni. Jej film jest prawdziwą opowieścią o dojrzewaniu, testującą ludzką granicę konsumpcji kultury i stawiającą pytanie, czy sztuka może zmienić życie.

„W Alissiji reżyserka zyskuje równorzędną partnerkę twórczego procesu – dziewczyna znakomicie czuje kamerę, potrafi odnaleźć się w specyficznej, zawieszona między autentycznością a odgrywaniem samej siebie, dokumentalnej formie. Jej rozwijana w trakcie projektu samoświadomość daje także zdolność do wchodzenia z reżyserką w dialog, wymykania się roli filmowanej postaci. Momentami zapomina się, że oglądamy dokument i w ogóle o istnieniu bariery między nami a wydarzeniami – stajemy się częścią procesu poznawczego twórców i bohaterki. Powraca więc przewrotnie pytanie: czym jest teatr? Dla Alissiji stał się przestrzenią wyzwolenia, potencjałem odkrycia i rekonstrukcji swojej tożsamości”.

Tomasz Raczkowski „Dramatyczny rok”, Didaskalia nr 160, grudzień 2020

MUZYKA

STIMULUS COLLAPSE, O POINTS, SO-CALLED SPACE

transmisja dźwiękowa

muzyka: **Arturas Bumšteinas**

konsultacja muzyczna: **Michał Mendyk**

OPIS

Trzy kompozycje wileńskiego kompozytora Arturasa Bumšteinas, oparte na przetworzeniu istniejących utworów, nawiązujące charakterem do produkcji amerykańskiej wytwórni Muzak, która dostarczała muzykę tła do sklepów, hoteli i banków. Dźwięk będzie transmitowany w przestrzeni Kawałek Sztuki Cafe.

Program:

Stimulus Collapse (2019) – 43:00

Kolekcja ponad 100 różnych utworów nadesłanych przez przyjaciół Arturasa i splecionych w anty-stymulacyjny kolaż.

Stimulus Progression to koncepcja, która została wdrożona w latach 50. XX wieku przez amerykańską korporację Muzak w celu utrzymania tempa i nastroju tła muzycznego, używanego m.in. w centrach handlowych, aby kontrolować ogólny stan afektu i utrzymać produktywność ofiar-słuchaczy.

Kolaż ten jest zarówno wyzwaniem z rodzaju „jaka to melodia”, jak i eksperymentalnym ćwiczeniem karaoke: słuchacz jest zaproszony do śpiewania do wtóru mieszanki instrumentalnych melodii.

O points (2016) – 14:00

Kolaż-kompozycja stworzona z sampli instrumentalnych zaczerpniętych z piosenek, które uzyskały zero punktów w Konkursie Piosenki Eurowizji w latach 1962-2015.

So-called Space (2015) – 27:00

„So-Called Space” to kolaż-kompozycja stworzona z fragmentów różnych utworów muzycznych, które były wykorzystywane w spektaklach Teatru Litewskiego Radia w latach 1950-2001. Muzyka została wyjęta z oryginalnych kontekstów dramatycznych i nawarstwiona na złożone i czasami mylące tekstury. W zamierzeniu nakładające się, paradoksalne warstwy muzyczne zyskują moc sugestywną i prowokują słuchacza do wyobrażenia sobie brakującej akcji dramatycznej. Czasem przez szwy muzyki prześlizguje się krótki przebieg oddechu lub urywek głosu, ale nigdy

nie objawia się w pełni werbalnie. Podobnie jest z szalonymi efektami dźwiękowymi – wydaje się, że za chwilę rozpocznie się sztuka teatralna, ale muzyka nagle się zmienia i możliwość dramatu się rozmywa.

„So-Called Space” powstał przy wsparciu Litewskiego Związku Kompozytorów w roku 2014.

Asystent edycji dźwięku – Gailė Griciūtė (Litewska Akademia Muzyki i Teatru)

Specjalne podziękowania dla Kariny Metrikytė (Litewskie Radio)

DEBATA

TEATR KRAJÓW BAŁTYCKICH DZISIAJ

debata

miejsce: **Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego**

Na czym polega specyfika teatru bałtyckiego? Jakie są plusy i minusy tworzenia teatru na peryferiach? Jaki wpływ na teatr w Europie Wschodniej ma historia, w tym postsowiecka przeszłość? Jak artyści widzą swoją autonomię w czasach rosnącej, politycznej presji na wartości narodowe? Jaki jest wpływ pandemii na życie teatralne i jakie są perspektywy teatru post-pandemicznego? Twórcy teatralni z Litwy, Łotwy, Estonii i Polski wezmą udział w otwartej dyskusji na temat współczesnego teatru i jego otoczenia społeczno-politycznego.

ORGANIZATORZY, PARTNERZY

JAUNIMO TEATRAS, WILNO

Valstybinis Jaunimo Teatras (Państwowy Teatr Młodzieżowy) został założony w 1965 r., a w 1982 r. przeniósł się do obecnego budynku. Zyskał światową sławę dzięki corocznym spektaklom Eimuntasa Nekrošiusa, które reżyserował pod kierownictwem swojej pierwszej nauczycielki Dalii Tamulevičiūtė. Od 2016 r. szefem Jaunimo Teatras został krytyk teatralny i producent Audronis Liuga. Swój artystyczny program odnowy Teatru Młodzieżowego rozpoczął od zapraszania wybitnych litewskich i międzynarodowych reżyserów, takich jak Eimuntas Nekrošius, Gintaras Varnas, Kirsten Dehlholm, Arpad Schilling, Yana Ross, Kristian Smeds, Eric Lacascade, Krystian Lupa, a także współpracy z obiecującymi młodymi litewskimi artystami. Jaunimo Teatras nie ogranicza się do spektakli, poszukuje transdyscyplinarnej współpracy z nowymi, wschodzącymi talentami, szuka dialogu z różnorodną publicznością, jest otwarty na eksperyment i ryzyko artystyczne.

CENTRUM TEATRALNE VABA LAVA, TALLINN

Fundacja Vaba Lava (Otwarta Przestrzeń) została założona w maju 2010 roku w dwóch celach: po pierwsze, aby zapewnić możliwości działania zarówno uznanym, jak i wschodzącym niezależnym zespołom w Estonii, a po drugie, aby promować współpracę międzynarodową, organizując wspólne projekty, koprodukcje, warsztaty i seminaria. Vaba Lava jest pierwszym tego typu ośrodkiem teatralnym w Estonii, ponieważ koncepcja teatru bez zespołu rezydującego jest w tym kraju nowa. W Estonii działają głównie duże, dotowane przez państwo teatry repertuarowe oraz szereg niezależnych zespołów, które, mimo że tworzą ciekawe produkcje i zdobywają nagrody za osiągnięcia artystyczne, są w dużej mierze pozostawione same sobie. Tylko niektóre niezależne zespoły mają to szczęście, że mają własną

scenę do występów. Vaba Lava została założona przez 9 niezależnych zespołów teatralnych i tanecznych. W Estonii istnieje jednak ponad trzydzieści niezależnych zespołów, z których wiele działa od ponad 20 lat, a które mamy ambicję reprezentować i uczynić bardziej konkurencyjnymi. Vaba Lava ma na celu zaoferowanie niezależnym zespołom zarówno przestrzeni do występów, jak i usług pomocniczych, a także służyć jako centrum produkcyjne i punkt zapalny dla nowych, eksperymentalnych i niekonwencjonalnych prac. Vaba Lava pragnie stać się miejscem dla młodych, eksperymentalnych i innowacyjnych sztuk performatywnych oraz nawiązać współpracę z teatrami o podobnym profilu za granicą.

INSTYTUT NOWEGO TEATRU ŁOTWY, RYGA

Organizacja projektowa działająca na polu współczesnych sztuk performatywnych. Od 1995 roku NTIL organizuje Międzynarodowy Festiwal Teatru Współczesnego Homo Novus, który jest największą platformą sztuk performatywnych na Łotwie. NTIL produkuje i prezentuje również projekty oraz długoterminowe programy współpracy z lokalnymi i międzynarodowymi partnerami, wierząc w konieczność eksplorowania współczesnych sztuk performatywnych wspólnie z artystami i publicznością.

TR WARSZAWA, WARSZAWA

TR Warszawa to zespołowy teatr artystyczny,, jego program oparty jest na linii artystycznej, wypracowanej pod kierunkiem Grzegorza Jarzyny. W TR Warszawa publiczność może wziąć udział w wielkoformatowych spektaklach reżyserowanych przez polskie reżyserki i reżyserów oraz zagranicznych twórców i twórczynie (linia międzynarodowa), spektaklach debiutujących w Warszawie twórców i twórczyń (linia nowych talentów), wydarzeniach partycypacyjnych współtworzonych z mieszkankami i mieszkańcami Warszawy we współpracy z lokalnymi instytucjami kultury i organizacjami (linia działań terenowych) oraz program TR Online (transmisje i retransmisje spektakli). Wydarzeniom towarzyszy bogaty program spotkań, debat i cykli warsztatowych.

INSTYTUT TEATRALNY IM. ZBIGNIEWA RASZEWSKIEGO, WARSZAWA

Powołany w 2003 roku Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego zajmuje się dokumentacją, promocją i animacją polskiego życia teatralnego. Instytut powołuje publiczną debatę o współczesnym polskim teatrze, poszerza perspektywy towarzyszącej mu refleksji naukowej, wspiera działalność badawczą i edukacyjną. Prowadzi największy portal poświęcony w całości polskiemu teatrowi, dwujęzyczne, dostępne bezpłatnie, polsko-angielskie pismo naukowe [www.polishtheatrejournal.com], internetową encyklopedię polskiego teatru, specjalistyczną Księgarnię PROSPERO oraz Wydawnictwo.

KAWAŁYK SZTUKI, WARSZAWA

Miejsce Nasze i Wasze, każdy znajdzie dla siebie coś interesującego, zasmakuje prawdziwej tradycji wypieków, pysznej kawy, wokół wyjątkowej sztuki i muzyki. Nie zabraknie także kulturalnych atrakcji, barwnych wieczorów skropionych dobrym alkoholem. Miła obsługa, ciepła atmosfera, smak domowych wypieków sprawia, że poczujesz się jak w domu. Nasze menu zabierze Cię w kulinarną podróż pełną smaków i zapachów, które czaruje nasz Szef Kuchni.

BALTIC

TRANSFER*

FESTIVAL

nowy teatr, muzyka, dramaturgia, audio instalacja z Estonii, Litwy i Łotwy

termin: 18–24 października 2021 roku

miejsca: TR Warszawa/Marszałkowska 8 oraz Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Kawałek Sztuki Cafe

kurator: Roman Pawłowski (Polska)

współpraca programowa: Giedrė Bagdžiūnaitė (Litwa), Liisa Liksor (Estonia), Laura Stašāne (Łotwa)

organizator: TR Warszawa

partnerzy: Jaunimo Teatras (Wilno, Litwa), New Theatre Institute of Latvia (Ryga, Łotwa), Centrum Teatralne Vaba Lava (Tallinn, Estonia)

współpraca: Lithuanian Culture Institute, Estonian Theatre Agency z Tallinna, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Kawałek Sztuki Cafe

projekt wspierany i finansowany przez Baltic Culture Fund

PARTNERZY

 jaunimo teatras

vabalava

PARTNER TOWARZYSZĄCY

WSPÓŁPRACA

AMBASADA ESTONII
WARSZAWA

WSPIERANE I FINANSOWANE
PRZEZ BALTIC CULTURE FUND

